16/05/2020

Άγιος Μακάριος Νοταράς Επίσκοπος Κορίνθου: Ο θαυματουργός άγιος των Μύλων Σάμου

/ Γνώμες

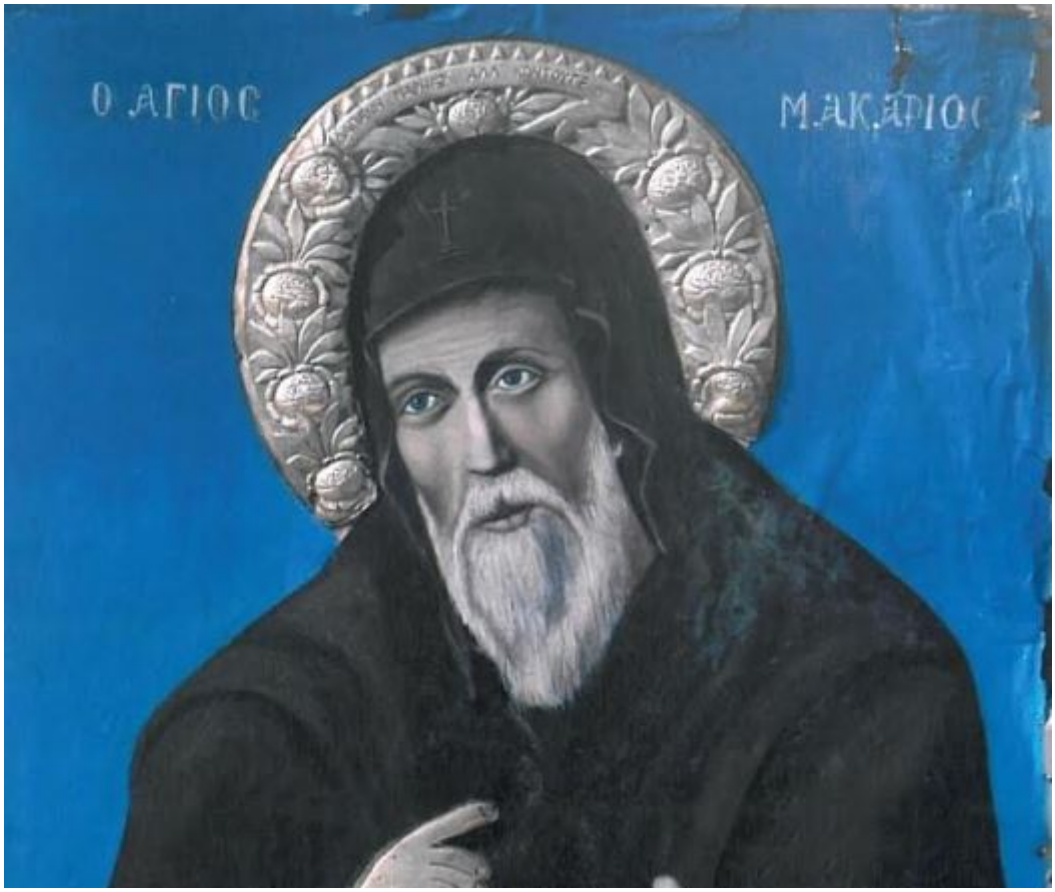

Γράφει ο Αριστείδης Γ. Θεοδωρόπουλος, Εκπαιδευτικός

Στο νοτιοανατολικό τμήμα του ακριτικού αιγαιοπελαγίτικου νησιού της Σάμου με τις απαράμιλλες φυσικές ομορφιές και την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά βρίσκεται το ιστορικό και γραφικό χωριό Μύλοι ανάμεσα σε φημισμένους πορτοκαλεώνες και πυκνούς ελαιώνες. Το μικρό αυτό χωριό της Σάμου, το οποίο κτίσθηκε κατά τον 16ο αιώνα στη διάρκεια του επαναποικισμού από τους πρώτους εποικιστές που ήρθαν από την Πάτμο μαζί με τον Νικόλαο Σαρακίνη και που για πενήντα χρόνια(1550-1600) ήταν η πρώτη πρωτεύουσα του νησιού, συνδέθηκε στη μακραίωνη ιστορική του πορεία και παράδοση με τον Άγιο Μακάριο τον Νοταρά Αρχιεπίσκοπο Κορίνθου (1731 – 1805), τον ακλινή και αμετακίνητο στην ορθόδοξη πίστη και την εκκλησιαστική παράδοση ευκλεή ιεράρχη και θεοφόρο ασκητή, ο οποίος αναδείχθηκε Γενάρχης του Φιλοκαλισμού, ένθερμος αλείπτης νεομαρτύρων, πολύτιμος συγγραφέας και θαυματουργός άγιος.

Ο Άγιος Μακάριος, ο εκλεκτός αυτός γόνος της παλαιάς αρχοντικής οικογένειας των Νοταράδων από τα Τρίκαλα Κορινθίας, μετά την αυθαίρετη εκθρόνισή του από τον μητροπολιτικό θρόνο της Αποστολικής Εκκλησίας της Κορίνθου το 1768 εξαιτίας της κήρυξης του ρωσοτουρκικού πολέμου, επισκέφθηκε τη Ζάκυνθο, την Κεφαλληνία, την Ύδρα, την Πάτμο, τους Λειψούς και την Ικαρία, όπου το 1775 συνέδραμε τον Όσιο Νήφωνα τον Χίο (1736-1809) στην ανέγερση και αποπεράτωση της παλαιφάτου Ιεράς Μονής Ευαγγελισμού Θεοτόκου στην τοποθεσία Λευκάδα του Αγίου Κηρύκου. Μετά την παραμονή του στο Άγιον Όρος, όπου κατέστη αρχηγέτης του πνευματικού κινήματος των Κολλυβάδων, της περίφημης φιλοκαλικής αναγέννησης, μαζί με τον Άγιο Νικόδημο τον Αγιορείτη (1749-1809) και τον Άγιο Αθανάσιο τον Πάριο (1721-1813), υποστηρίζοντας με ένθερμο ζήλο τον αναστάσιμο χαρακτήρα της Κυριακής και την ανάγκη για ανακαίνιση της λατρευτικής ζωής της Εκκλησίας και την επιστροφή στην αρχαία εκκλησιαστική παράδοση, διήλθε μετά τα μέσα του 18ου αιώνα κατά τη μετάβασή του προς τη Χίο και την Πάτμο από το ιστορικό και εύανδρο νησί της Σάμου. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται και από τον Σάμιο ιερομόναχο Ισίδωρο Κυριακόπουλο (1819-1882), ο οποίος στη συνταχθείσα υπ’ αυτού Ακολουθία των Χαιρετισμών προς τιμήν του Αγίου κάνει σχετική αναφορά: «Ὄρος σύ τό τοῦ Ἄθω καταλείψας, τρισμάκαρ, μετέβης πρός τήν Χίον καί Πάτμον· καί τήν Σάμον ἐν παρόδῳ ἰδών,… Χαῖρε, δι’ὅν καί ἡ Σάμος τιμᾶται·». Φτάνοντας ο Άγιος Μακάριος στο νησί της Σάμου αναζήτησε κατάλληλο τόπο για προσευχή και άσκηση. Έτσι εγκαταστάθηκε σε ήσυχη και απομονωμένη τοποθεσία πλησίον του χωριού Μύλοι, ακτινοβολώντας με τη φιλόθεη βιοτή και την αγιαστική του χάρη.

Η σύντομη, αλλά φωταυγής διέλευση και παραμονή του θεοφόρου ασκητού και χαρισματικού επισκόπου της Κορίνθου, Αγίου Μακαρίου του Νοταρά, από την περιοχή των Μύλων Σάμου συνέβαλε στην τιμή του στο ιστορικό αυτό χωριό του νησιού ήδη από τις αρχές του 19ου αιώνα, δηλαδή μόλις λίγα χρόνια μετά την οσιακή του κοίμηση στο μυροβόλο και αγιοτόκο νησί της Χίου στις 17 Απριλίου του 1805. Ενδεικτικό είναι μάλιστα το γεγονός, ότι ο Άγιος Μακάριος κατέστη ιδιαίτερα λαοφιλής στους Μύλους Σάμου, δεδομένου ότι μεταξύ των ετών 1820 - 1825 ανεγέρθηκε από τον μοναχό Κωνστάντιο που ήταν πνευματικό τέκνο του Αγίου, ιερός ναός επ’ ονόματί του.

Πρόκειται για τον δεύτερο παλαιότερο ναό του Αγίου στον ελλαδικό χώρο, αφού ο πρώτος ναός ανεγέρθηκε το 1815 στο χωριό Ελάτα της Χίου από τον ίδιο μοναχό Κωνστάντιο σύμφωνα με τη σωζόμενη σχετική επιγραφή. **Το ιστορικό εκκλησάκι του Αγίου Μακαρίου, κτισμένο σε θελκτική εξοχική τοποθεσία και σε μικρή απόσταση από το χωριό Μύλοι της Σάμου, αποτελεί μέχρι σήμερα σημείο ευλαβικής αναφοράς και προσκύνησης για τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής, ενώ έχει μεγάλη θαυματουργική παράδοση, αφού μέχρι και τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα υπήρχε στον ναό το θαυματουργό αγίασμα του Αγίου.** Έτσι ο «θεραπεύων πᾶσαν νόσον» Άγιος Μακάριος ο Νοταράς καθιερώθηκε στη θρησκευτική συνείδηση του ευσεβούς σαμιακού λαού ως ο κατ’ εξοχήν τιμώμενος άγιος του ιστορικού χωριού των Μύλων Σάμου. Παράλληλα καθιερώθηκε από παλαιοτάτων χρόνων να εορτάζεται πανηγυρικά και με πανσαμιακή συμμετοχή η μνήμη του στις 16 Μαΐου, η δε ετήσια

αυτή πανήγυρη προς τιμήν του,συχνά και με τη συμμετοχή του οικείου Επισκόπου, να αποτελεί μέχρι σήμερα το μεγαλύτερο θρησκευτικό γεγονός του χωριού, στο οποίο συμμετέχουν πολυάριθμοι πιστοί από ολόκληρο το νησί.

Ο πανηγυρικός εορτασμός της μνήμης του Αγίου, ο οποίος λαμβάνει χώρα στον ενοριακό ναό του Αγίου Χαραλάμπους Μύλων το διήμερο 15-16 Μαΐου, περιλαμβάνει την τέλεση του Πανηγυρικού Εσπερινού την παραμονή της εορτής, ενώ ανήμερα της 16ης Μαΐου και μετά το πέρας της Πανηγυρικής Θείας Λειτουργίας επακολουθεί η λιτανεία και το ύψωμα της εφέστιας εικόνος του θαυματουργού Αγίου, η οποία συγκαταλέγεται στις παλαιότερες εικόνες του, αφού το ασημένιο πουκάμισό της φέρει την επιγραφή **«ΚΟΝΣΤΑΤΙΩΝ ΚΩΣΑΝΤΙΟ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ 1822».** Μετά τη λιτανεία διανέμεται στους πολυπληθείς προσκυνητές το παραδοσιακό σαμιακό εορταστικό φαγητό στις πανηγύρεις των ναών που φέρει την προσωνυμία «γιορτή» ή «κισκέκι». Τα παλαιότερα χρόνια η θρησκευτική πανήγυρη του Αγίου Μακαρίου του Νοταρά στους Μύλους Σάμου συνοδευόταν και με τριήμερο λαϊκό παραδοσιακό γλέντι. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι όσοι αντιμετώπιζαν προβλήματα υγείας ή έπασχαν από σοβαρή ασθένεια, τελούσαν Θεία Λειτουργία στο ιστορικό εκκλησάκι του Αγίου, επικαλούμενοι τη θαυματουργική του μεσιτεία. Άλλωστε αναρίθμητα είναι τα θαύματα, τα οποία διηγούνται οι ευσεβείς κάτοικοι των Μύλων και των χωριών της ευρύτερης περιοχής, αφού ο Άγιος Μακάριος, του οποίου «τά ὀστᾶ μετά θάνατον ἐτίμησεν ὁ Θεός εὐωδίᾳ καί θαύμασι πλείστοις», προσφέρει πλούσια την ευλογία και τη θαυματουργική του χάρη σ’ αυτούς που τον επικαλούνται με πίστη και ευλάβεια. Προς απόδειξη της θαυματουργικής χάριτος του Αγίου εξιστορούνται παρακάτω μερικά από τα πολυάριθμα θαύματα που τέλεσε ο τιμώμενος στους Μύλους Σάμου θεοφόρος ασκητής και ευκλεής επίσκοπος της Κορίνθου, Άγιος Μακάριος ο Νοταράς.

Η κόρη της Αναστασίας Βακεντή από την ιστορική κωμόπολη της Χώρας Σάμου ήταν βαριά άρρωστη και επειδή η υγεία της χειροτέρευε ολοένα και περισσότερο, έστρεψαν η μητέρα και η θεία της τις ελπίδες τους στον Θεό και τους αγίους. Όλη τη νύχτα παρακαλούσαν οι δυο γυναίκες τους αγίους να θεραπεύσουν την άρρωστη κοπέλα. Ξαφνικά άκουσαν βήματα από βαριά παπούτσια στη σκάλα, που οδηγεί στην ταράτσα του σπιτιού. Άνοιξαν την πόρτα για να δουν ποιος ήρθε, αλλά δεν βρήκαν κανένα έξω από το σπίτι. Στη συνέχεια ανέβηκαν τη σκάλα, αλλά και πάλι δεν είδαν κανένα. Μετά από το απρόσμενο αυτό συμβάν, πήγαν και κοιμήθηκαν. Κατά τη διάρκεια της νύχτας η άρρωστη κόρη είδε στον ύπνο της, ότι ήταν στην ταράτσα του σπιτιού της θείας της και έβλεπε πάρα πολύ κόσμο να πηγαίνει προς τους Μύλους. Αυτή η κοσμοσυρροή εντυπωσίασε την κοπέλα και την έκανε να απορήσει. Φώναξε λοιπόν σε μία γυναίκα και τη ρώτησε, πού πηγαίνει όλος αυτός ο κόσμος. Η **γυναίκα τότε απάντησε, ότι ο κόσμος πηγαίνει στον Άγιο Μακάριο, ο οποίος περιμένει και την άρρωστη κοπέλα να πάει εκεί**. Όταν το πρωί η άρρωστη κόρη ξύπνησε και σηκώθηκε από το κρεβάτι, ήταν εντελώς υγιής. Για να ευχαριστήσει μάλιστα τον θαυματουργό Άγιο Μακάριο, πήγε στο εκκλησάκι του Αγίου και άναψε μία λαμπάδα.

Ενα άλλο θαύμα του Αγίου έμεινε στην προφορική παράδοση των Μύλων σύμφωνα με τη διήγηση του αειμνήστου πλέον Χαραλάμπους Πυργιώτη, ο οποίος είχε κτήμα πλησίον του ναού του Αγίου Μακαρίου. Μία ημέρα λοιπόν ξεκίνησε να ανοίξει πηγάδι, έχοντας μαζί του δύο εργάτες, τον Νικόλαο Πυργιώτη και τον Σταύρο

Μαλαγάρη, οι οποίοι έσκαβαν, ενώ ο ίδιος τραβούσε το χώμα. **Έφτασε όμως η στιγμή που θα ολοκληρωνόταν το έργο.** Έτσι την τελευταία ημέρα πήγαν το πρωί για να καθαρίσουν το πηγάδι και να τελειώσουν τη δουλειά. Φτάνοντας όμως στο πηγάδι, άκουσαν ξαφνικά ψαλμωδίες από τον ναό του Αγίου Μακαρίου, ο οποίος φεγγοβολούσε ανεξήγητα. Τότε ο αείμνηστος Χαράλαμπος τους πρότεινε παρόλο που δεν ήταν κατάλληλα ενδεδυμένοι, να πάνε πρώτα στον Άγιο Μακάριο να προσκυνήσουν, αφού τελείτο Θεία Λειτουργία και κατόπιν να πάνε να ολοκληρώσουν τη δουλειά τους στο πηγάδι. Μόλις όμως έφτασαν στον ναό του Αγίου, διαπίστωσαν προς μεγάλη τους έκπληξη ότι ούτε ιερέας υπήρχε εντός του ναού ούτε κόσμος.

Παρόλα αυτά προσκύνησαν με ευλάβεια και στη συνέχεια αναχώρησαν για το κτήμα, όπου θα συνέχιζαν τη δουλειά τους. Εκείνη ακριβώς τη στιγμή ακούσθηκε μία τρομακτική βοή σαν να γινόταν ένας φοβερός σεισμός. Το γεγονός αυτό τους φόβισε τόσο πολύ, ώστε τρομοκρατημένοι δεν μπορούσαν και δεν ήξεραν τι να κάνουν. Όταν συνήλθαν από το συνταρακτικό αυτό συμβάν, πήγαν στο πηγάδι, όπου διαπίστωσαν έκπληκτοι ότι είχε βυθιστεί. Αυτό σημαίνει ότι εάν είχαν πάει νωρίτερα για να το καθαρίσουν, τότε θα είχαν βρει σίγουρα ακαριαίο θάνατο. Μ’ αυτόν τον τρόπο ο Άγιος Μακάριος τους προστάτευσε και τους έσωσε τη ζωή, αφού την ώρα του απρόσμενου και τρομακτικού συμβάντος αυτοί βρίσκονταν στον ναό του θαυματουργού Αγίου. Έκτοτε και οι τρεις έτρεφαν μεγάλη ευγνωμοσύνη και ευλάβεια στον Άγιο και κάθε χρόνο προσέρχονταν στον εορτασμό της μνήμης του, προσφέροντας προς τιμήν του άρτους και συμβάλλοντας σε ό,τι άλλο χρειαζόταν το ετήσιο πανηγύρι των Μύλων.

Ενα άλλο θαύμα είχε βιώσει η αείμνηστος πλέον Βασιλική Ασημιάδη, η οποία είχε σοβαρά και χρόνια προβλήματα με τα νεφρά της. Η κατάστασή της ήταν εξαιρετικά κρίσιμη. Γι’ αυτό κρίθηκε απαραίτητη η μετάβασή της στην Αθήνα και η εισαγωγή της σε νοσοκομείο, όπου μετά από τις σχετικές εξετάσεις οι γιατροί αποφάσισαν ότι πρέπει να της αφαιρέσουν το ένα νεφρό. Μέσα στους φρικτούς της πόνους παρακαλούσε καθημερινά τον Άγιο Μακάριο να τη θεραπεύσει και να δώσει λύση στο χρόνιο και οξύτατο πρόβλημα της υγείας της. Και ενώ όλα ήταν έτοιμα για την εγχείρησή της, παρουσιάσθηκε ο Άγιος στον ύπνο της τη νύχτα και της είπε να μην φοβάται, αφού το νεφρό της ήταν εντελώς υγιές. Την επόμενη ημέρα δήλωσε στους γιατρούς ότι δεν έχει πλέον πόνους και δεν χρειάζεται να χειρουργηθεί, διότι τη θεράπευσε ο Άγιος Μακάριος. Στο άκουσμα αυτών των λόγων οι γιατροί έμειναν άναυδοι και προβληματισμένοι, αλλά όταν την υπέβαλαν εκ νέου σε ιατρικές εξετάσεις, διαπίστωσαν με μεγάλη έκπληξη ότι ήταν εντελώς υγιής και δεν αντιμετώπιζε απολύτως κανένα πρόβλημα. Ενδεικτικό είναι μάλιστα το γεγονός ότι την ίδια ημέρα βγήκε από το νοσοκομείο, ενώ από

εκείνη τη στιγμή έζησε για 47 ακόμη χρόνια μέχρι και την ηλικία των 94 ετών, όταν απεβίωσε.

Αποδέκτης της θαυματουργικής χάριτος του Αγίου Μακαρίου υπήρξε όμως και ο επί 44 συναπτά έτη εφημέριος των Μύλων, π. Βασίλειος Βακράς, ο οποίος διηκόνησε με ευλάβεια και φόβο Θεού την ενορία του χωριού από το 1974 μέχρι και την κοίμησή του στις 30 Οκτωβρίου 2018.Το 2006 του εμφανίσθηκε μεγάλο πρόβλημα στον πνεύμονα και κρίθηκε απαραίτητη η μεταφορά και εισαγωγή του σε αθηναϊκό νοσοκομείο. Προτού αναχωρήσει από τη Σάμο, λειτούργησε στο εκκλησάκι του Αγίου Μακαρίου και παρακάλεσε τον θαυματουργό και προστάτη του άγιο να τον βοηθήσει στο οξύ πρόβλημα υγείας που αντιμετώπιζε. Στις 3 Μαρτίου 2006 εισήχθη με συνοδεία γιατρού στο νοσοκομείο «Σωτηρία» για να γίνει η εγχείρηση στον πνεύμονα. Την επόμενη ημέρα χειρουργήθηκε από τον ιατρό κ. Γεώργιο Χαμαλάκη, διευθυντή της θωρακοχειρουργικής κλινικής του νοσοκομείου. Μετά την εγχείρηση οι πόνοι ήταν αφόρητοι και ο π. Βασίλειος παρακαλούσε τον Άγιο να τον απαλλάξει από την οδυνηρή αυτή κατάσταση.

Ο ιατρός τον ενθάρρυνε ότι η κατάσταση της υγείας του βελτιώνεται διαρκώς και ότι σε δέκα περίπου ημέρες θα βγει από το νοσοκομείο. Όμως μια ημέρα ενώπιον του ιερέα παρουσιάσθηκε ο Άγιος Μακάριος με ιλαρό πρόσωπο, κρατώντας μάλιστα και το καλογερικό του μπαστούνι. Απευθυνόμενος ο Άγιος στον ιερέα τον ρώτησε γιατί βρίσκεται ακόμη στο νοσοκομείο και δεν πηγαίνει στην ενορία του στους Μύλους. Την επομένη ημέρα ο χειρουργηθείς στον πνεύμονα π. Βασίλειος πήρε εξιτήριο από το νοσοκομείο, ενώ από τότε μέχρι και την ημέρα της τελευτής του ήταν βέβαιος και πεπεισμένος ότι ο θαυματουργός Άγιος Μακάριος δεν τον επισκέφθηκε στον ύπνο του, αλλά εμφανίσθηκε μπροστά του ολοζώντανος. Ερωτηθείς μάλιστα ο αδελφός του ιερέα, εάν είδε ή αντιλήφθηκε κάτι, του ομολόγησε ότι άκουσε τον π. Βασίλειο να συνομιλεί έχοντας στραμμένο το βλέμμα δίπλα του. Αλλά τα θαύματα του Αγίου, όπως τα διέσωσε η προφορική παράδοση των κατοίκων του ιστορικού χωριού των Μύλων Σάμου, δεν σταματούν εδώ.

Ο Άγιος Μακάριος ο Νοταράς θα συνεχίσει προς δόξαν Θεού να παρέχει πλούσια την αγιαστική και θαυματουργική του χάρη σ’ αυτούς, οι οποίοι θα τον τιμούν με την πρέπουσα ευλάβεια και θα ζητούν τις πρεσβείες του στα ποικίλα προβλήματα και αδιέξοδα της σημερινής υλιστικής και τεχνοκρατικής εποχής μας.